

Сөвдиниң болғаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

(Директивалар төлөвүлөүдөн).

Марыйттын
мурнактыларына сөс

Чааананың көдээ

ТҮНЭЖУАРЫ НУТЭЭЭЭ ТУН

В МОЛЪБИ

Коммунистич бригадазы

Ак-Халың байлак шалдыры, дегем шынаалары чыгыштарында магалык-ла оран. а кыжын оон база дудак чок чараш. Ак «сочорган» шугулашканды көрүштү чаражы улам деңдээр.

Бышкы хүн чүгүрүүнө киргелек. «Оон ажарынын бетинде...» бистин машинасы тугурун орда, калдык-даа ырак чыгышты келген ышкы сагындырар.

Арчыгай кырында үнө халдып келгиле, муну-вусту хамык хой чалтыла берген, хар-биле оң былашкан ышкы шугу, ак кыш-гаже утлай оларлап бар чыгар. Ону кадарып чоран кижин Чөө-Хемчикте «Чыраа-Бакы» сохотун сурагы малчыны Донга Дембел-ович Седен дээрин бистин чалаачыны талыбырлай-дыр. Удаткан чок, кадарынын кышга — хой бригаданын төвүгө келди.

Кыштын нити байдалын көрүп, бажынын херэ-жен ээи-биле чугалажын турувуста, хой өдөкө кирип келди, оон кадарыны база чедип келди. Амыр-менди солушкан, малчынын бажы-нынга «оон ажал-жын доңчу танымшым».

Мал ажалында чэрби чыл ашкан, оон нитинде 1957 чылда бээр хойжулап келген. Ам оон кодындык төртүр 327 хой бар, 60 хүнерде оола-ашкын эгелээ, а баштайгы хураганнар шугу менди.

Ак-Халда 23 кодан хойжу-ларын бригадиринде Д. И. Се-ден ам дөрт чыл болган, оларын нити көргүзү чыл бүүр беким болуп келген, ылаңгыя хойбойлук чылда төртүр чүс хойга онаяштыр 95 хураганын өстүргөн, а хой бүүрүндө-не 2500—3000 турган дүтү кырып алган.

Тоску беш чылды баштай-гы чылда бригаданын мур-зунда чугула сорулгалар сал-дып турарын эс Седен айткан. Төртүр чүс хойга онаяштыр 90 хураганын до-дуртүрү, хой бүүрүндө 2200 грамм дүтү кырып ал-дыр; беш чүс хураганга ка-лазын кылыр, малга 150 тон-на сипени белектээр, эзелка-ны 15 гектарга тарыр. Бри-гаданын 60 нити сорулгалары хой баштыр малчынар тус бүүр база тодарай хүдээле-лери алган.

Тыва АССР-ин алдарлыг малчыны, хоочун коммунист Донга Дембелович Селенин уулу турган малчынар коллек-тив СЭКП-ин ХХIV съездинин күш-ажыкчы белекти уткуур дөш бүүрүлүг ажалдап ту-рар.

В. ХОВАЛЫГ.

варбай, шуут социализмге шилчиген боттадырар. МАРП-да боттаган улут соци-ал чаартылгаларын дугайын МАРП-ин хөрөөлөңүн соци-ал составы херечилеп тур-рар. 1940 чылда партиянын хөрөөлөңүн ажалынан бар 6,4 хуу турган болза, 1960 чылда 26,2 хуу, а 1970 чылда 29,5 хуу чөткөн. Ам үдө партия кежи-гүшериин болган кандидат-тарынын 49,9 хууу ажал-чылар болган кооперасташ-кан арттар болуп турар.

Моолдун араттын револю-сүтү партиянын напталыс-тиг эвес хөгжүдө талазы-биле боттадырар ажал-чору-дугазы чүгө моол улустун национал херэ эвес, харын база делегейге ужу-дузалап интернационалдыг херек бо-луп турар.

Нити-дөш ажалдырарын бүтү талааларына марксис-тинин партиянын удурулга-зы — турт бүүрүгө соци-алист революциянын болган социалист тургуушунун кол чүтүр болуп дээрин МАРП-ин чартык чүс чылды-гы дуржулгазы бадыйлап ту-рар.

МАРП 50 чылдын дургузу-нда бүтү делегейин револю-сүтү күштеринин чыгыс ээни болган сырып каттыжыш-кыны бажылаарында болу-нуң салымчыларын кирир дөш демисейин келген.

МАРП кезеде СЭКП-биле болган эске-даа коммунист партиялар-биле кады чоруу турар.

Моол Арат Республиканың ат-алдарынын бүтү делегейде калыбын, уластуу арасына оон харылаалык бажылап турары — МАРП-ин даш-кы политиказын шынык-кы, пролетарын интернапо-нализмин оон удурулга бо-луп турарын тодарай бадыйлап-дыр.

МАРП-ин төлөөлери 1957, 1960, 1969 чылдарда комму-нист болган ажалын пар-тияларын делегей чөвүлө хуралдарына кирип, маркс-изм-ленинизмдин болган пролетарын интернапо-нализмин принциптеринге МАРП-ин шыныктын көргүс-көн.

Совет болган моол улустар-нын, база СЭКП биле МАРП-ин ажал-дун харылаалары-нын бажылаанын болган бы-

Архында хулу-муруг долган ак халаттыг оолдар, кыстар училещини хуралдар залын додур олурткан. Ол дөргө эчки училещинин додучу-ларын байыралы-дыр.

Тоску беш чылдын бири чыл, партиянын ээлчегин ХХIV съездинин ажалына-рын мунуу чарында рес-публиканын ажал ажалдык-чарынын додучуна 176 киж немежи, чонун кады дөш демисейин агалар.

Училещини дөрт, беш дем-дектерге доосканнар хой. На-дежа Глубокова, Валентина Чолдак-оол олар училещин тергини ажал шугалар дипло-му-биле доосканнар. 15 киж дөрт, беш демдектерге дооскан, мактага бижик-биле шагна-кан. Оларын арасында А. Чылба, Б. Ооржак, В. Ко-бакча, В. Лебедева, О. Мон-гуш, В. Доржу, Р. Смирнова болган эскелер-даа бар.

ЧУРУНТА: чүгө беш дем-дектерге дооскан кызыл дипло-мун эдилекчилери (солгай та-

лазындан) Н. Глубокова биле В. Чолдак-оол.

ЭМЧИЛЕРНИН ЧАА ОТРЯДЫ

Эмчелге ажалдыкчарын-нын дайынчы отрядынын ке-ноо ортук эртенниг, чаа дооучу ажал калдар рес-публиканын бүтү бугуларын-га барып, чонун кады дөш ажалдып кириптер.

Эмчи училещинин дирек-ция черини дугаалын өрө-диге эртелекчи К. Куулар номчаан соонда, сургууларга диплому директор М. Кызыл-оол тыыска.

Дооучуларын хураынга Н. Глубокова сөс алган, училещини бажыларынга өөрү четтиргенин илердеп, киж-идип, өстүргени училещини ады дөш ажалдыларын чу-гаалаан.

Башкылар Валентина Нико-лаевна Лиховид болган На-дежда Давасанова Кызыл-

лазындан) Н. Глубокова биле В. Чолдак-оол.

Авторунуң фотозу.

оон дооучуларга чыгыш бе-рип, училещини, бажылар-биле бижик харылаалык болуп, билдирме айттырарын кол-лективни-биле шиттирлеп

болуп чугалааннар. Чонун кады дөш деми-сеге калдык-даа үе-шакта шугуру ажалдар дугайында, партия болган чазактын хе-

рөэ дөш кезеде белек болу-рунун дагыраан Люд Дор-сенко номчууга залда сур-гуулар каталан.

А. СОДНАМ.

Чонунуң макталы

Улут-Хем районун Ак-Турт сууруда кадыкшыдыла школадан ларектун салгыжын Галина Шожукпан үр үе-де салгыт ажалдап, ажалы чонун хандыргалыгына ба-раан болуп келген. Ларекта чүгө аш-чөм эвес, өөредиге херекселерин, хеп аймаан база салып турар. Бараанын Арыч-Ууру ажалын кооперациянын салгыжын бот ап ту-рар болган асортиментин элек.

Ажалын кооперациянын баштар чериниң берген пазын, ботунун социалист хүдээлестиги үргүчү ажал күтүседи келген. Ирак коданларда малчыларын чыгыларын баугар баранын база өкөп турар. Суурга хой-нитини шугу-би-ле хуралдар, массалыг кезеде болганда Галина Шожукпан дегир салын организастан, чамдык шытанар хүнерде чокта каларчыларже үнүшкүнүгү салгылашкыны кылып турар. Салгылашкынын мындыг аргаларын ажалдап тур-ган, социалист чарышка алган хүдээлестиги ажал күтүседи турар. Салын ажалчыларга эелден-эвиле, оларын чыгыла-рын ой-шаанда күтүседи чоруу-биле чонунуң макталын ды-нап, хүдүткелин көрүп чоруу.

Өөредиге херекселери ларекта кезеде бар болуп, суур-да школарын өөреникчилери Галина Шожукпан чедип келген, херекселери салып алган, четтиргенин илергейлээш чоруттарар. Школарларга тааржыр ижи-хепти база таар-мыштыр өкөп турар. Ада-иелер өөреникчилеринге тааржыр хепти салгыжын бот а айттырар, салып ап турарын киж көөр.

Галина Шожукпан хой-нитиниң ажалына идепкейлиг кирип турар. Ак-Турт суурда херөжөңнөр чөвүленин кижигүн, ол хүдээлестиги ак сеткилдиг күтүседи, херөжө-нөр ортузунга ажалды доктаамал чорутуп турар.

Н. АРТЫНА.

ДАШТЫКЫДА

50 чыл болган

биле ажал делегациянын со-ставыга кирип, бекен чыл мурунда Москвага ботунуң чорона дугайын сактып чу-гаалап олурар. Бо керээ Аф-ганистанын тоогузуга улут күрүс-биле баштайгы дөң эрелит керээ болган деп, ол чугалаан. Ол чылдарда ажал Совет республика ажал улут бергелерге тааржыр туржак, РСФСР-ин чазак кеири үдө кожалары-биле до-дучу харылааларын дугайын мичара-ла болуп турган дээрин Абдул Хад Давид дөмдөгөн. Найрал дугайында керээ Афганистан-ны болган Совет Эмиле-тин арасында чаагай кожа-хелбөө харылааларын хөг-жүдериңге болган бажыла-рынга үдөжөн болган.

50 чылдар дургузунда Совет Эмилеиниң болган Афган-истанын харылаалары кал-барып, бижыска. Афган ча-зактын чорутуп турары позитив нейтралитеттин, шери-блоттарынга каттышпас-тын, тайбын додучулашкы-нын, хүдүлестирине болган кады ажалдыкка үдө-айлош делегейин бүтү чурттары-биле найралчы харылааларын бүтү талаалыг хөгжүдериңги политиказы ажаа дузалап турар.

Социалист чурттар бол-ган Совет Эмиле-биле эконо-миктиг кады ажалдыкка Афганистанын хөгжүдери-ңге чугулаа ужу-дузалап турган ойнап турар. ССРЭ нефть-химия болган газ үдө-чүрүн, көрө ажал-агынын

хөгжүдөр, орук тудуу, геоло-гия шитчиле ажалдарын чо-рулар, национал калдарын белектээр талазы-биле техни-ка-экономика дөткөмнүн Афганистанга көргүзүп ту-рар.

Совет Эмилеиниң дузасы-биле туткан болбаазын авто-оруктар, гидроэлектростанция-лары, үлөтүр бүүрүлгелер болган өөредиге чедери ко-жа ийи күрүснүн арасында найралчы харылааларын бижыгып база калбарган ду-гайын херечилеп турар.

Найрал дугайында ке-рөөгө ат салган хүнүдөр бээр 50 чыл оонга тураскал кылдыр Афганистанга эркен байырыг келгелер, фести-валдар, делегелер ийи улустун найралчы болган чалгай кожа-хелбөө хары-лааларын чачынанчак илерел болган.

ГДР-ниң Министрлер чөвүлелинде

БЕРЛИН. (СЭТА). Ботунуң хураында Герман Демократ-тык Республиканың Министр-лер Чөвүлели Варшава Керээ-зиниң киржикчилери күрүс-лериң даштын херектер ми-нистрлерин февраль 18—19-та Бухарестте болган чө-вүлө хураынын дугайында ГДР-ниң даштын херектер министри О. Винцерниң илет-келги чугалажын көргөн.

ВЬЕТНАМГА ДУЗАЛАМЧЫ

ОТТАВА. (СЭТА). Тайбын-ның канада талаалыкчылары маадарыг аветнам улуска дузаламчы кылдыр 4200 дол-лар түңүг чыгып хепти, чоорганары болган эмер-ин «Сергей Есенин» деп совет лайнерге чүдүргөн, Нью-Вест-минстер порттан чоруткан.

Вьетнамдын хамааты чө-нуна дузалаар талазы-биле канада комитетин болган эсе-ке-лаа организациаларын индигациялап баугар дөрт чартык чыл дургузунда кана-да чолдан нити-биле 130000 ажал доллар түңүг хепти, чоорганарын, эмер-ин болган школа херексел-лери чыташ, Вьетнамге чоруткан.

Доктаамал хынаар

Тожу районун улусчу кон-тролларын нити хура-лы Тоора-Хем суурга эрттир-ген. Хураал партия, совет, ажал-агый организациалар удурукчулар, активтер ки-ришкен. Контролларын чоруткан ажалдарын бол-ган сорулгаларын дугайында районун улусчу контрол комитетинин даргазы С. Ки-рил-оол илетек кылган.

Шеткейч болган санал бергелер контролларын чоруткан ажалдарына анал-истери кылып, чедир кыл-дылар турар ажалдары чугалаан. Ажал-агыйларда, бүүрүлгелерде контрол бо-луктери, постулары хыналда-лары чорудуп, илерзон чет-пестерин чалайдыр хемче-лери ап келген. Смыг-Хем-ниң мити үлөтүр ажал-агый-ында, Ибраһим мити белек-көз чериде, өлүгүдө ийи фермада, районун мити ажал-агый чериде улусчу контроллар хыналдаларын аналитер чорудуп, ажал-агый, бүүрүлгелер чериде ботту дузаны чедир турар.

Көмниң үүлгедиглер

ДЕЛИ. СЭТА-ның коррес-пондентиз В. Маташтың да-мчытаны:

Индиянын Бармы Бенгала штатында политика тала-зы-биле көмниң үүлгедиг бол-ган. Ук үүлгедиг бүтүрүтү дүвүрүдип үдүргөн. Штат-тың наймыскалы Калькуттага «Фовард блок» партиянын (ажалчылар болган тара-чынар партиянын) удуру-туктузу Хемента Кумар Ба-суну бидирме кижилер араатаныг бау-биле алуур. Индияны национал-хостала-ныг шитчээленин 60 76 харыг хоочун ажалдыкчы Бармы Бенгалияны ажал-чы чоорганарын ортузунга калбаа-биле сурагыл чоран.

Индияны Коммунист партиянын секретариаты-ның кежигүү Бхупен Гупта ажаа парад үнүгүрүгү ме-селелерге оон хосталагы шит-чээленин көсү ажалдык-чы, шыларангай патриот болган чурттуг демократ күштериниң хөдөлшкенин-нине чыгыс ээниң тала-алыкы кылдыр демдөгөн.

Соңгууда мунуңуң Бармы Бенгалияны хара туткан ко-зулбаан чедип болган душ-куртук кампаниянын тү-лүк үезинде Басуну алуурин ол бек ботунче илчегейлиг хандыгып турар. Басу баш-тайп «Фовард блок» Бармы Бенгалияны чон эс партиянын соңгууда муну-нун эвилелге кирген. Ук Эмилеин Индияны Комму-нист партиянын реакцияны чыла шаарынын болган де-мократ күштеринин чыгыс ээ-ниниң лоуундарын баугар демисейин турар.

Демократ күштериниң хөдөлшкенин сандар-дында соңугураалыг боту-терин күткүн үдүргөн чө-гөзүн ажалында Басуну тааржыр дугайын херечи-леп турар чамдык чаа факты-лар хой-нитиге бидире бер-ген. Бармы Бенгалияны по-литиктиг чамдык ажалдык-чарынын меделегин «Хинду-стан стандарт», «Хиндустан таймс» соңугуларга парван. Ол меделегин баугар алм-га, Басуну алуурин чорук «по-литиктиг көмниң үүлгедиг болуп болган АКШ-тын Төз разведка эреленин агеити-лери ажаа киришкен».

Индияда соңгууда муну-нун кампанияны бармын, хамыктын мунуңда америк-тускай ажал черлериниң хо-гаарлашкынын дугайында дилдадыр индий демо-краттыг партияга чыгыс эвес улаа көстүп келгелер турган. Басуну алуурин чорук чуртка социал-экономика боттуг чаартылгаларын про-грамманын боттадырар дөш демисейин турар деймелге күштеринге баш бурунгар чаа шыктыг салгыдыгы бо-лур.

Чамдык улусчу контрол ботуктери хыналдаларын кам-пания хевирин чорудуп, ажал-агыйларын ажал-чорулгаларына хыналда ки-рибей, илерзон четпестери чалайдыр талазы-биле дөш-тин хемчелер албайн тура-рын хурал демдөгөн. Хи-налдаларын доктаамал чору-дуп, илерзон четпестери чалайдыр талазы-биле шит-тир хемчелерин албайн хурал база демдөгөн.

Хурал соңугула улусчу контроллар ажал-дуржу-галы, арга-сүмелерин солуш-каннар.

А. ДОЖУ.

Делегейниң херэеженнеринге байырлыг чагаа

ПРАГА. (СЭТА). ПБФ-тин ыда тараткан меделегинге Профессорларын Бүгү-делегей Федерацияны делегей херэеженнерин хуну март 8-тин байырлаага хоботтор бүтү делегейин ажалды херэеженнеринге ният байыры чедирген.

Күш-ажыкчы ажал-чору-дугага херэеженнерин улам өстүрүп киришкен ажал-чы ажалын нити демисей-лине, демократтыг хостала-лар, национал хамаарышпас чорук, социал чөтүгү чорук

дөш, сөөк-лаз ылгаар чорук-ка удуру, бүтү делегейге тай-бын дөш улустарын демисей-лине оларын ролон айткан турар дээрин меделеге дөмдөгөн.

Социалист чурттарда херэеженнер социал, экономика-даа база политикада-аа эр-килдер-биле бир дөмөй дөң эрелит деп, меделеге чу-гаалаан. Херэеженнерин эр-гертериниң улам ийи өстүр-күшүңү оруу оларын муну-нуга ажалтыг.

Ыччала-даа капиталист саймырканга чурттарда бол-ган хөгжүп орап чурттарда, илаңгыя колонизатор тер-гидөөшкениң адаанда ту-

рар чурттарда ажалды херэе-женнер ийи-бүтү ылгай көөр чорукка тааржыр турар.

Профессорларын Бүгү-делегей Федерацияны ажалды херэеженнери камгалаар дөш иделкейлиг демисей деп, капиталист чурттар-нын, хөгжүп орап чурттар-нын, колонизатор тергидөөшкениң адаанда турар чурттарын профессорларын ийи-тырар.

Бүтү демократтыг күштер-биле кады ажалды херэежен-нер 1971 чылдын март 8-ин калдык-даа ылгай көөр чорук-ка удуру, күш-ажыктын дөш бөйбүдүр, социал дөшпелге, хамаарышпас чорук болган тайбын дөш демисейлиг ло-

зуңу-биле эрттирер дээр-ниг бугулерин Профессор-ларын Бүгү-делегей Федера-цияны илергейлээ.

— Демократ бис деп бүүрүдир төлөдө, вьетнамчы-дугайы ажал америкачылдыгына шилли алыр эргени си-лерге берип турар.

«Дейл урд» деп америк соңугулан алган чурук. (СЭТА-ның фотохрониказы).

ТӨЛӨӨЛЕКЧИНИН МЕДЕГЛЕЛИ

АДДИС-АБЕБА. (СЭТА). Мурнуу-африка расистерия шери-гер херексел-биле хандырып эгелээр дугайында Англия-нын шиттирлеп Африка чыгыс эп организациаларын тө-лөөлөкчи «бүтү хосту ажалын доричалааны ол-дур» дөш. Мурнуу-Африка республикага боо-чепсенти садарын болган расистерия шериг вертолёттары-биле хандырып КНО-ну хорамын Англия үрөрин шиттирлеп-дир деп, төлөөлөкчи демдөгөн. Мурнуу-Африка республикада бол-ган Мурнуу Родезияда хостала дөш демисейилерге удуру ол боо-чепсенти база шериг вертолёттарын ажалдыгы чы-зыныг чок.

Мурнуу-Африка республиканы Англияны боо-чепсент-биле хандырар дөш дугайын Африка чыгыс эп организаци-аларын даштын херектер министрлериниң чоңуку үдө бо-лур конференцияга даштыг чурум-биле чугалажын көөр дээрин АНО-нун штаб-квартиразы дыңдаган.

ВЬЕНЬЯН. СЭТА-ның тускай корреспондентиз В. ХАРЫКОВУН дамчытаны:

Кажан Лаоста дайынны калбартырыңа АКШ-тын уг-ландырган планларынын дугайын тус черини журналист-чи ботуктери чугалажы бер-ген үдө «лаосизация» дээр сөс бо-ла дыңдалыр. Вашинг-тон бир талазында лаос па-триоттарга удуру шаажылаа хемчелеринге сайгон шери-лери ажалдарын система боодурун орадылар турар.

Америк ужул чүдүлүп болган артиллерияны дөткөчө-биле Лаостун дөшкө-биле плацдармдарын тургузуу ал-ган сайгон шери-лери, АКШ-тын кордал салын турары-биле алырга, кожалы Камбоджа-дагыш ышкы, мынды ролду Лаоска ойнап болур. Ол дөргө Пентагонун салып турар кордалы-дыр. Лаосче агы америк-сайгон интервенция-ны Камбоджаның соңу-чөш талазынче хой сайгон шери-лериң чаа халдажыны-биле хары угда эгелээн тава-рылга эвес. АКШ өсө тала-зында Лаостун ботунда ба-

ИНДИЙ-КЫДА ФРОНТУЛАРЫНДА

рыны күштерин патриоттарга удуру дайын чорудулаарын калбартырыңа чыган турар. Бо күштер чурта тургузуп-кан ажа байдалы ажалдарын шери-лери күтүлөөшкөн-биле мобилизастарына ажал-лап турар.

ЛОНДОН. (СЭТА). Рей-тер агенталедия дыңдаган-ны-биле алырга, февраль 24-те лаос патриоттарың болган бармы күштерин арасында калды-доңкуу тургузулар Сантхонга дөшкө-биле (П-лаосту соңу-чөш талазы) бол-ган. Февраль 23-те бо дөшкө-биле АКШ-тын шери-г ат-таазиниң ажалдыкчы Чарльз Пига өлүргөн.

Лаоста дайын чорудулаары тайбырлап бээрин дөш дөш журналистерге. Ак ба-жынын пардала айттыр-кырын талазы-биле төлө-лөкчиз Р. Зиглер Лаоста мур-

нуу-вьетнам чалча шери-лери күштүг удурулаанын ханга таарышкан» дээрин билдир-ген.

ПАРИЖ. (СЭТА). Франс Пресс агенталедия дыңда-дырарында бидирген-биле алырга, Пномпенни Сайгон-биле харылаштырган № 1 орукту дургар сайгон чалча шери-лериң болган пном-пел армиянын кезектериниң комадвалы пункттарында база туруштарың Камбоджа-ны патриотчу күштери соксаал чокка халдап турар. Соолгу ийи хүн дургузунда патриоттар дайынын 70 ажал солдадын чыксаалды үдүргөн, ажаа техника тала-зы-биле угул когаралды тава-рыштырган, а ол ышкы Неаклун чогууда стратеги-яны-биле чугула коворугу буза төшкөн. Чурттуг муну-ну талазында Саанг хоорай-нын додандыр кады-доңкуу туучушкуннар калбарган.

Февраль 14-те Кратие жоку-га патриотту Сулууду муну-нун талазында интервенция-нын шери-г лагеринге халдаан. Интервенция дөш кадары-биле чоруткан мунуу-вьет-нам эжелекчилерин шери-лери патриоттарын органи-застаан доокуулаа таарыш-кан. Дайын дүңгү күш бол-ган техника талазы-биле удуру когаралды болган.

